

Tento dokument obsahuje výstupy, kterých by mělo dítě dosáhnout v jednotlivých tématech. Témata jsou obsahem výuky ČDJ a formulovali jsme je na základě našich zkušeností s výukou ve školách a v dětských kurzech a při výuce se jich drželi.

Materiály k nim najdete na <https://www.inkluzivniskola.cz/cdj/materialy-k-tematum>.

Kompletní a podrobnější vzdělávací obsah, kde najdete výstupy rozdělené i podle dovedností, je ke stažení na tomto odkazu

<https://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/vzdelavaci-obsah-cdj>.

Kdo se na tvorbě vzdělávacího obsahu ČDJ podílel?

Složení týmu bylo namícháno velice pečlivě: zastoupeni byli ti, kdo mají zkušenosti s výukou ve vyrovnávací třídě, ti, kteří učí intenzivní kurzy češtiny pro žáky s OMJ ve školách, ti, kteří pracují jako metodici kurzů češtiny pro děti-azylanty, ti, kteří mají zkušenosti s výukou na úrovni A1 (jak praktickou, tak teoretickou, při přípravě testů pro trvalý pobyt - Zuzana Janoušková, Barbora Nosálová, Markéta Slezáková, Lenka Siváková, Linda Doleží, Petra Honzáková, Barbora Štindlová, Karla Kubíčková a Kristýna Titěrová.

Má vzdělávací obsah ČDJ oporu v jiných dokumentech podobného typu u nás, popř. v zahraničí?

V současné době neexistuje referenční popis pro ČDJ a pro děti/žáky s OMJ. Pro stanovení úrovně jsme proto vycházeli ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (SERR), Evropského jazykového portfolia (EJP) pro žáky do 11 let a žáky 11–15 let, z jazykových deskriptorů Evropského centra pro moderní jazyky (ECML, Council of Europe) pro žáky (11–16 let) při plnění povinné školní docházky v matematice, dějepisu a občanské nauce a z Vokabuláře certifikované zkoušky z češtiny pro mládež (ÚJOP UK). Při tvorbě vzdělávacího obsahu jsme se inspirovali vzdělávacími obsahy druhých jazyků (angličtina, němčina aj.), a to nejen z Evropy, ale i Kanady, USA, Austrálie a Nového Zélandu, dále Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání pro vzdělávací obor Cizí jazyk, Doporučenými učebními osnovami. Vycházeli jsme také ze zkušeností expertek z oblasti výuky češtiny jako cizího i druhého jazyka (vyrovnávací třída v Kostelci nad Orlicí, intenzivní kurzy na základních školách, nízkoprahové kurzy pro žáky základních škol, letní intenzivní kurzy v organizaci Meta atd.).

Materiál byl vytvořen v rámci projektu *Češtinou k inkluzi*, který byl spolufinancován Evropskou unií.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Popis úrovní znalosti češtiny, zapojení do výuky a možnosti zažít ve škole úspěch

Abychom mohli stanovovat cíle výuky a její obsah, musíme si jednotlivé úrovně, kterých mají děti dosáhnout, definovat.

Kombinujeme hledisko znalosti jazyka (slovní zásobu, schopnost porozumět, adekvátně reagovat, souvisle mluvit, správně vyslovovat a vyjadřovat se gramaticky správně, srozumitelně psát) a schopnost zapojit se do školy, třídy, výuky – tím se náš popis zásadně liší od popisů SERR, které nechce ani nemůže suplovat.

Tento popis jsme vytvořili (na základě popisů SERR pro dospělé, mládež, Evropského jazykového portfolia a našich zkušeností s výukou a testováním) výhradně pro potřeby této diagnostiky, pro strukturování výuky a snazší domluvu s pedagogickými a poradenskými pracovníky při poskytování podpory žákům s OMJ. Označení A0-C2 používáme proto, že se již v praxi běžně používá (přestože pro češtinu tyto úrovně pro děti popsány nejsou) a odpovídá i našemu označení skupin – A, B, C.

Popis úrovní formulovaly Barbora Nosálová a Petra Lacinová, zkrácené výstupy Barbora Nosálová a Markéta Slezáková.

A0 = nedomluví se

Dítě nereaguje s jistotou ústně, písemně ani jakýmkoli projevem na jednoduché pokyny, otázky /typu (Máš...? Otevři. Napiš. Přečti. Rozumíš?). Reaguje pouze, pokud je ze situace jednoznačně zřejmé, o co se jedná, a když učitel doprovází promluvu názornými ukázkami (např. Napiš. – Učitel vezme tužku a píše a pak dá tužku žákovi.). Není schopen zapojit se do provozu třídy a školy bez velmi výrazné pomoci.

Co pomáhá, aby dítě překonalo tuto úroveň: rozvíjet slovní zásobu a komunikaci zaměřenou na školní prostředí a nejbližší okolí.

A1 = domluví se s pomocí

Dítě reaguje věcně správně na jednoduché pokyny, otázky, orientuje se ve známých školních a osobních situacích. Když mluví, může špatně vyslovovat, když píše, může psát s chybami. Jeho projev je jednoduchý (vyjadřuje se jednoslovně nebo ve velmi krátkých větách) a většinou používá nesprávné gramatické tvary. Ve třídě je už schopné učit se názorné věci – např. přiřazovat slova k obrázkům, schémátům třeba i ve složitějším kontextu, pokud je úkol jednoduchý a názorný.

Co pomáhá, aby dítě překonalo tuto úroveň: rozšiřovat slovní zásobu okruhů Vzdělávacího obsahu ČDJ a podporovat v těch dovednostech, které jsou nejslabší.

A2 = domluví se

Dítě se domluví v běžných školních i osobních situacích, reaguje bez problémů slovně, písemně i činem. V jeho projevu se vyskytují gramatické chyby, má nedostatečnou slovní zásobu, nebrání to ale dorozumění s ním.

Dítěti na této úrovni nebrání zapojení do třídy, výuky neznalost češtiny na běžné komunikační úrovni. Bude mít ale problémy se slovní zásobou, s jazykovými strukturami k vyjádření složitějších myšlenek a s čtením s porozuměním (texty v učebnici a literární texty). A úroveň znalosti češtiny mu pravděpodobně bude bránit ve školní úspěšnosti.

Co pomáhá, aby dítě překonalo tuto úroveň: Rozvíjíme slovní zásobu a strategie práce s textem, psaní jako pravopis i jako souvislé psaní – využíváme doplňování do jazykových struktur k různým slohovým útvarům. Pracujeme s učiteli v kmenové třídě na stanovení minima a využití názorných pomůcek. Pokud to jde, propojujeme výuku ČDJ s tématy s dalších předmětů.

B1 = nemá problém s běžným vyjadřováním, ale má problém ve výuce – s vyjadřováním, psaním a čtením složitějších textů

Dítě na této úrovni zvládá školní provoz a výuku, ale často naráží na to, že nemá dostatečnou slovní zásobu, dostatečně rozvinuté vyjadřovací schopnosti, špatně píše (většinou označuje jinak hlásky, nedodrжуje hranice slov v písmu, velká písmena na začátku vět), nemluví gramaticky správně. Tyto problémy většinou identifikují učitelé.

Co pomáhá, aby dítě překonalo tuto úroveň: Rozvíjíme slovní zásobu a strategie práce s textem, psaní jako pravopis i jako souvislé psaní – využíváme doplňování do jazykových struktur k různým slohovým útvarům. Pracujeme s učiteli v kmenové třídě na stanovení minima v dalších předmětech a využití názorných pomůcek. Pokud to jde, propojujeme výuku ČDJ s tématy s dalších předmětů.

B2 = mluví i rozumí velmi dobře, ale to, že neumí česky jako rodilý mluvčí, mu brání ve školní úspěšnosti

Co pomáhá, aby dítě překonalo tuto úroveň: Poskytujeme dítěti především prostor, aby se mohlo déle souvisle vyjadřovat a pěstovat svůj psaný a mluvený projev mimo provoz plné třídy. Získá tak jistotu v projevu. Pracujeme s učiteli v kmenové třídě na stanovení minima v dalších předmětech a

využití názorných pomůcek. Pokud to jde, propojujeme výuku ČDJ s tématy s dalších předmětů. Pracujeme např. s knihami nebo přírodopisem či dějepisem, prvoukou na 1. stupni.

C1 = jejich mluvený i psaný projev se blíží rodilému mluvčímu, mohou mít ale větší problém v některé z dovedností, většinou s psáním, které je na nižší úrovni než ostatní dovednosti

Co pomáhá, aby dítě překonalo tuto úroveň: Poskytujeme dítěti především prostor, aby se mohlo déle souvisle vyjadřovat a pěstovat svůj psaný a mluvený projev mimo provoz plné třídy. Získá tak jistotu v projevu. Pracujeme s učiteli v kmenové třídě na stanovení minima v dalších předmětech využití názorných pomůcek. Pokud to jde, propojujeme výuku ČDJ s tématy s dalších předmětů. Pokud pečujeme o dítě na této úrovni, je to především proto, že jsme se domluvili s jeho učiteli, že mu prospěje trénink jedné dovednosti (psaní nebo gramatika ČDJ), případně vysvětlení nějakých obsahů z vyučování – nejedná se ale o doučování ad hoc, z hodiny na hodinu, ale o dlouhodobější plán. Pracujeme např. s knihami nebo přírodopisem či dějepisem, prvoukou na 1. stupni.

SEZNÁMENÍ

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Zná univerzální pozdrav <i>Dobrý den.</i>	
Umí říct své jméno a příjmení. Je třeba se zaměřit na správnou výslovnost, aby i běžný mluvčí správně porozuměl jménu a příjmení; představí se (řekne své jméno, <i>Jmenuju se ... / Jsem ...</i>).	
Umí napsat své jméno a adresu.	
Umí hláskovat své jméno a adresu. Opíše dle předlohy, samostatně napíše své jméno, adresu, telefonní číslo, popř. e-mail (tiskacím písmem).	
Umí říct jméno a příjmení nejbližších příbuzných, matky, otce, sourozenců.	
Zeptá se spolužáků na základní osobní informace (<i>Jak se jmenuješ? Kolik ti je (let)? Kde bydlíš?</i>), na podobné otázky reaguje.	
Řekne, odkud je, ukáže na mapě.	
Umí říct a napsat adresu, kde bydlí.	
Pozná jméno svého učitele.	
Umí vyslovit jméno svého učitele.	
Napíše a řekne, do jaké chodí školy a třídy.	
Umí ukázat na prstech svůj věk.	
Verbálně reaguje na pozdrav <i>Dobrý den.</i>	
Neverbálně reaguje na prosbu, poděkování, omluvu.	
Umí zahájit a ukončit dialog, tj. umí použít vhodně slova <i>Dobrý den, Na shledanou.</i>	
Umí napsat svou vizitku.	

TŘÍDA

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

<p>Zná pasivně názvy základních školních pomůcek.</p> <p>Pero, sešit, kniha, tužka, .., tj. rozumí tomu, když řeknu vezměte si sešit, ale nemusí aktivně slovo sešit znát, můžu pouze ukázat.</p>	
<p>Zná aktivně názvy základních školních pomůcek, které potřebuje.</p> <p>A to především ve formě piktogramů či gest, které mohou být doprovázené i jednotnými slovními instrukcemi, tj. otevřete, čtěte, nikoli otevírejte, přečtěte.</p>	
<p>Rozumí základním slovním instrukcím.</p> <p>Tyto instrukce ovšem musí být ustálené.</p>	
<p>Umí sdělit, že nerozumí.</p> <p>A to především gestem, hlášením se, případně kroucením hlavou, později slovem <i>nerozumím</i>.</p>	
<p>Umí požádat o pomoc, půjčení pomůcky.</p> <p>Nejprve pomocí slova prosím a ukázání na danou pomůcku – ostatní děti musí být instruovány, že slovo prosím a ukázání na pomůcku představuje plnohodnotnou prosbu.</p>	
<p>Umí se omluvit, že přišlo pozdě, že nemá domácí úkol.</p>	
<p>Pojmenuje barvy věcí a pomůcek s gramaticky správným rodem (červená pastelka).</p>	
<p>Orientuje se v prostoru třídy.</p>	
<p>Dodržuje třídní pravidla (hlásí se, ..), rozumí, že něco může, musí, nesmí (modální slovesa).</p> <p>Nejprve pochopí pravidla z piktogramů, scének, videí apod.</p>	

ŠKOLA

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

<p>Orientuje se v prostorách školy.</p> <p>Ví, kde je jeho třída, tělocvična, jídelna.</p>	
<p>Umí základní směry.</p> <p>Rozumí gestům, která ukazují směry.</p>	
<p>Umí základní směry verbálně.</p> <p>Nahoře, dole, vpravo, vlevo.</p>	
<p>Umí oslovit učitele.</p>	
<p>Zná důležité osoby ve škole.</p> <p>Zná své učitele.</p>	
<p>Umí se zeptat, kam má jít.</p> <p>Kde je...?</p>	
<p>Umí se chovat podle pravidel školy, třídy.</p>	
<p>Umí požádat o pomoc.</p> <p>Můžu...?</p>	
<p>Ví, jaké jsou jeho předměty a jaké pomůcky potřebuje.</p> <p>Nejprve pomocí obrázků, piktogramů, které může mít i v rozvrhu místo zkratk M, TV apod.</p>	
<p>Umí se omluvit.</p>	

ČAS

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Vyjmenuje dny v týdnu.	
Umí předložku a správný tvar – ve středu.	
Ukáže čas dvanáct třicet na hodinách.	
Zapíše čas dvanáct třicet číslem.	
Zapíše čas půl jedné číslem 12.30.	
Ukáže čas půl jedné na hodinách.	
Rozumí instrukcím Přijdete zítra, Přinesete v pátek. Musíte mít zítra? Musíte mít v pátek. (Dokáže se podle nich zachovat.)	
Reaguje adekvátně na otázky Kdy? V kolik hodin? (Odpoví nebo se alespoň pokusí – poznáme, že ví, o co se jedná.)	
Reaguje na otázku Kolik je hodin?	
Napíše vzkaz, kdy se něco koná. – <i>pozvánka na oslavu</i>	
Přečte vzkaz s časovými údaji, např. otevírací dobu nebo den a hodinu konání kroužku, a věcně mu porozumí.	
Rozumí zkratkám – PO, ÚT, ...	
Rozumí svému rozvrhu hodin – kdy začíná a končí výuka.	
Rozumí, že se chodí přesně a včas.	
Zeptá se, když potřebuje: Kdy? V kolik hodin? Zítra? Pátek?	

VOLNÝ ČAS

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Platí u sloves, která se naučilo, kterým rozumí:	
Rozliší u sloves osoby v komunikaci, o kom a kolika osobách se mluví – rozumí rozdílů plavu – plaveš – plaveme. jen 1. os. j. č., 2. os. j. č., 1. os. mn. č.	
Rozděluje slovesa do skupin a časuje.	
Dokáže reagovat na otázky typu: <i>Kdo jde hrát fotbal? Kdo jde na plavání? Jdeš na hřiště/dvůr...? Co děláš?</i>	
Rozumí základním informacím o kamarádech, spolužácích a jejich koníčcích.	
Rozumí někdy, vždycky, nikdy.	
V textu najde známá slovesa.	
Rozumí, o čem je text se slovesy, která umí.	
Umí zahájit a ukončit dialog.	
Umí říct: co umí, neumí, rád/nerad dělá (Baví mě...), co dělá který den v týdnu, co dělá ve škole a po škole, umí se domluvit s kamarádem.	
Se spolužákem a učitelem ČDJ je s pomocí schopen vést rozhovor (mluvit a rozumět) o konkrétních zálibách a denním programu svém a přítomných dětí.	
Napiše krátké věty, hesla o sobě (např. jako plakát nebo MM).	

POPIS

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

<p>Na otázku <i>Čí je to?</i> odpoví neverbálně.</p>	
<p>Na otázku <i>Čí je to?</i> odpoví slovy můj, moje, pokud to je jeho.</p>	
<p>Dokáže poznat, o kterou věc se jedná podle základního popisu.</p>	
<p>Popíše dvěma slovy běžné věci, které potřebuje.</p> <p><i>Prosím velký papír. Potřebuju červená tužka. Chci modrý sešit.</i></p>	
<p>Popíše dobře několik svých věcí – penál, bundu, tašku, ...</p>	
<p>Používá správně rody – můj/moje, tvůj/tvoje, jeho, její, zelený/á/é, ten, ta, to.</p>	
<p>Tvoří otázky – <i>Čí...? Který...? Jaký...?</i></p>	

RODINA

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Pojmenovává členy rodiny. Umí použít konstrukci – to je...	
Ví, kdo je kdo v jeho rodině. Pouze nejbližší rodina – máma, táta, sestra, bratr, babička, děda, teta, strýc/strejda.	
Umí vyslovit a napsat jména nejbližších příbuzných.	
Umí namalovat svůj rodinný strom.	
Vyzná se v rodinném stromě – svém, svých spolužáků (příp. hrdinů filmu či panovníků).	
Rozumí významu – můj, tvůj.	
Umí gramaticky správně použít můj, tvůj.	
Popíše, co dělají, jak vypadají a kde bydlí jeho nejbližší příbuzní.	
Pojmenuje profese kolem sebe, ty, které využívá při oslovování (pane řediteli, paní učitelko, paní profesorko, paní doktorko, ...). Profese, se kterými se běžně setkává (ředitel, paní učitelka, paní profesorka, student, lékař, zubař, řidič, průvodčí, revizor, ...).	
Dokáže vést jednoduchý rozhovor o své rodině, když mu učitel pomáhá.	
Napíše 3–4 věty o své rodině.	
Umí říct, co dělají jeho nejbližší (rodiče, příp. jiný nejbližší člen rodiny).	
Chápe přechylování (např. doktor x doktor <u>ka</u>), aktivně ho nejprve vytváří pouze u povolání, která se ho bezprostředně dotýkají. Najde k sobě mužskou a ženskou variantu (doktor – doktorka).	

<p>Umí říct, co dělá, čím chce být.</p>	
<p>Dokáže vést jednoduchý rozhovor o své rodině, když mu učitel pomáhá.</p>	
<p>Napiše 3–4 věty o své rodině. Doplní připravený text.</p>	
<p>Napiše kratší text o své rodině.</p>	
<p><i>Napiše jednoduchými větami, co dělají jeho rodiče či nejbližší členové rodiny, kde pracují apod. (Můj táta je kuchař, pracuje v restauraci...)</i></p>	
<p><i>Aktivně užívá 5. pád j. č. v oslovování nejdůležitějších profesí (pane učiteli, paní učitelko, pane doktore, paní doktorko, ...).</i></p>	
<p>Umí říct, čím chce být. Dokáže reagovat na otázku Čím chceš být? Čím budeš? Co bys chtěl dělat?.</p> <p><i>Napiše, čím chce v budoucnu být a proč (Chci pracovat jako programátor, protože mám rád počítače.).</i></p>	

ROK

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Orientuje se v kalendáři a v organizaci roku (vysvědčení, jarní prázdniny, letní prázdniny), tj. v českém pojetí času v rámci roku.	
Seřadí měsíce za sebou, jak jdou za sebou, přiřadí je k ročním obdobím.	
Zná roční období a s ním spojené počasí a činnosti v ČR – ví, co to znamená, když je např. červenec (<i>je teplo, jsou prázdniny, nechodím do školy, můžu se koupat, jíst zmrzlinu, nosit kraťasy, ...</i>).	
Umí zapsat datum – den, měsíc, rok.	
Používá gramaticky správné tvary a předložky – na jaře, v létě..., v lednu, v červenci...	
Umí říct, že je mu teplo, zima.	
Rozumí základní slovní zásobě k počasí (je hezky, prší, sněží, svítí sluníčko).	
Umí mluvit o počasí (je vedro, mráz, mlha, fouká vítr...).	
Zná své datum narození.	
Rozumí otázce Kdy máš narozeniny? a odpoví na ni s pomocí učitele a kalendáře.	
Rozumí otázkám Kdy máš narozeniny? i Kdy ses narodil/a? a samostatně na ně odpoví.	
Pozve někoho na oslavu, návštěvu.	
Ví, jak vypadá oslava, a <i>umí mluvit o tom, co se na oslavě dělalo / bude dělat.</i>	
Napíše pozvánku.	
Rozumí přáním a umí popřát (Všechno nejlepší, Veselé Vánoce, Šťastný nový rok.)	

JÍDLO

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Pojmenovává potraviny a třídí je.	
Pojmenovává jídla a třídí je. Pouze ta jídla, která se vyskytují ve školní jídelně nebo která se ho můžou týkat.	
Přiřazuje nápisy k potravinám a jídlům.	
Reaguje jednoduše na otázku Co ne/máš rád? Chutná ti? Je dobrá?.	
Reaguje na nabídku – Chceš? Nechceš? Dáš si? Vezmi si.	
Řekne (s pomocí), co jí k snídani, k obědu, k večeři, co má k svačině.	
Odpovídá gramaticky správně na otázku Co ne/máš rád? Chutná ti?.	
Používá vědomě 4. pád j. č. a 1. pád mn. č. u potravin.	
Dokáže simulovat rozhovor v jídelně – stačí, víc, míň, ne, nechci...	
Dokáže v jídelně říct, co chce – ne omáčka, ne maso, málo, moc.	
Tvoří otázky – Co máš ráda? Chceš?.	
Napíše recept.	
Napíše samostatně krátký text o tom, co jí během dne a co má a nemá rád.	
Napíše s návodem a otázkami, co jí během dne a co má a nemá rád. Může např. jen doplňovat věty.	
Seřadí za sebou jednotlivá jídla: snídane, svačina, oběd, ...	

OBCHOD, OBLEČENÍ

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

<p>Umí pojmenovat základní oblečení a oblečení, které je potřeba pro různé školní akce a výlety</p> <p>pláštěnka, kalhoty, batoh, čepice, rukavice, šála, svetr, holinky...</p>	
<p>Rozumí instrukci Musíte mít... a Vezmi si... a otázce Máš.....?</p>	
<p>Rozumí, co má mít na školní výlet apod., poprosí o zopakování, když nerozumí</p>	
<p>Omluví se, že nemá potřebné oblečení na školní akci (<i>Omlouvám se, nemám tenisky.</i>)</p>	
<p>Rozumí názvům obchodů a ví, co kde koupí – stačí obrázky.</p>	
<p>Pojmenuje obchody, ví, kde co koupí -zná některé názvy produktů.</p>	
<p>Vyzná se v prostoru obchodu (a ví, že zboží je v regálech, platí se u pokladny, oblečení se zkouší v kabině apod.)</p>	
<p>Umí vést dialog s prodavačem.</p>	

DŮM, BYT, POKOJ

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Umí slova k orientaci v místnosti a v budově (<i>patro, výtah, kabinet, chodba, byt, místnost, přízemí, první patro, ..., schody, dveře, okno, zvonek, klíče</i>).	
Rozumí otázkám Kde je...? Kam...?	
Používá 6. pád a správné předložky – v prvním patře, na chodbě, po schodech, v kuchyni, v jídelně, ...	
Rozumí systému pater (<i>přízemí, první patro, ...</i>).	
Rozlišuje v prvním patře a do prvního patra.	
Rozumí instrukcím, kam má jít v budově + kde něco je v místnosti (příp. kam má něco dát).	
Umí popsat, kde něco je – v místnosti i v domě.	
Umí popsat svůj pokoj.	
Umí názvy typů místností v domě/bytě (<i>kuchyň, záchod, koupelna, ...</i>).	
Umí zazvonit a říct do mluvítko, kam jde a za kým.	
Umí zaklepat, vejít, pozdravit a říct, co potřebuje.	
Umí se zeptat, kde je záchod a kde je koš.	
Umí přečíst různé názvy, které označují pro dítě důležitá místa v domě (<i>WC, toalety, záchod</i> + piktogramy – např. holčička na nočníku, chlapeček na nočníku).	

MĚSTO, VESNICE, INSTITUCE, DOPRAVA

Co by mělo dítě umět – tučně minimum (cca A1), normální A2

Zná slova označující místa ve městě, v budovách.	
Orientuje se ve svém okolí – tuto část je potřeba vždy přizpůsobit konkrétnímu městu, vesnici vzhledem k tomu, kde dítě bydlí.	
Umí se zeptat na cestu za pomoci ukazování a kreslení.	
Umí se zachovat podle instrukcí (Nejdřív vlevo, potom nahoru.), když ten druhý mluví jednoduše, pomalu, pomáhá a zdůrazňuje klíčová slova.	
Umí se zachovat podle instrukcí, které popisují cestu, nebo kde něco je (<i>Musíš jít doprava, rovně a potom musíš jít doleva.</i>), bez výrazné pomoci.	
Zná příslovce místa (vlevo, vpravo, dole, nahoře, vepředu, vzadu, rovně).	
Rozumí rozdílu Kde? a Kam? + vlevo a doleva.	
Zná svou adresu.	
Pojmenuje dopravní prostředky.	
Umí používat 7. pád – čím jedeš?.	
Rozumí rozdílu jedu/jezdím, jdu/chodím...	
Umí říct, kolem čeho a kudy jde do školy, za pomoci mapy nebo plánu.	
Popíše cestu a polohu svého bydliště, své školy dvěma nebo třemi údaji (pomocí výrazných bodů a ukazatelů jako <i>blízko, vedle, naproti, vpravo, vlevo</i> ve spojení <i>Tam je blízko lékárna. Tam je naproti banka.</i>).	
Ví, co je jízdní řád.	
Orientuje se v jízdním řádu.	
Rozumí, kterým dopravním prostředkem a v kolik hodin má jet.	
Umí se zeptat, kdy jede dopravní prostředek, který potřebuje; čím má jet, když se potřebuje dostat na určité místo.	

VYPRÁVĚNÍ A PLÁNOVÁNÍ

Co by dítě mělo umět:

Minimum – A1

Ovládne časovou osu – minulost, přítomnost, budoucnost.

Rozumí časové ose, seřadí části příběhu za sebou.

Zná slova včera, dnes, zítra.

Spojí příběh pomocí spojovacích výrazů *a*, *potom/pak* a příslovci *nejdřív*, *nakonec*.

Seznámí se s tím, že v češtině máme tři časy (minulý, přítomný a budoucí).

Řekne, co se stalo v minulosti.

Naučí se tvořit I-přičestí v 1. a 3. osobě j. č. (**-l, -la**) za pomoci slovníku, tj. najde si tvar slovesa v infinitivu a vytvoří I-přičestí.

Umí pracovat s příslovci času (*včera jsem byl v kině*).

Naučí se tvořit budoucí čas nedokonavých sloves nejprve v 1. a 2. osobě j. č., tj. spojení *budu (budeš)* + infinitiv (*budu (budeš) hrát fotbal*), následně i pro ostatní osoby v j. č. i mn. č. (*bude, budeme, budete, budou* + infinitiv).

A2

Základní časové údaje a příslovce času (*ted', dnes, zítra, za chvíli, pozítří, o víkendu, příští týden, příští měsíc, příští rok, za 14 dní, ...*).

Příslovce času (*včera, dnes, ted', minulý týden, loni, o víkendu, nejdřív, nakonec, předtím, ...*).

Popíše nějakou událost (učiteli, hasiči).

Podá zdůvodnění, proč něco neudělalo, přišlo pozdě...

Rozumí časové posloupnosti příslovcí (*nejdřív, pak/potom, nakonec*).

Vyjádří, co se stalo, popř. vypráví situaci, jednoduchý příběh.

Domluví se na společném programu.

Ví, že je dobré reagovat verbálně či neverbálně na přizvání k činnosti – oční kontakt, zavrtět hlavou nebo kývnout, *Jasně. Teď nemůžu. Za chvíli. Skvělý. Super. Jo, už jdu.*

Přizve ke společné činnosti (*Chceš hrát fotbal?*).

Odmítne pozvání ke společné činnosti.

Omluví se.